

Zaterdag

den 28 Julij.

FRANKFORT, den 24sten Julij.

Een brief uit Alexandria, van den 2den Janij, behelst het volgende: De verovering van St. Jean d'Acre moet aan den ganschen oorlog tusschen de Porte en *Mehmed-Ali* eene andere wending geven. Reeds gisteren heeft de pacha bij een Engelsch huis alhier kanonnen besteld, om de muren van Acre daarmee te bezetten, en terstond den volgenden dag na den intogt der Egyptenaren is men begonnen aan de herstelling der beschadigde vestingwerken te arbeiden. Was de sultan zoo zwak, dat hij tien maanden lang *Abdallah*-pacha zonder eenigen bijstand moest laten, van waar zal hij op eens de kracht halen, om *Ibrahim*-pacha uit zijde aldaar meer dan ooit versterkte stad te verdrijven? Ook heeft, zegt men, *Mehmed-Ali* aan eenen consul, die bij hem zijne opwachting maakte, te kennen gegeven, dat hij hoopte, dat de Sultan hem nu vergeven zoude, in dat geval zou hij ook verder niets begeeren, dan in het bezit van het pachaliek van Tripoli en Acre te blijven. Moet de Sultan zich echter met *Mehmed-Ali* niet willen verzoenen, dan zou hem geen ander middel overblijven, dan eene magtige vloot naar Egypte te zenden. Sedert vier dagen laat zich viermaal daags te Alexandria het geschut hooren, ter viering van de behaalde overwinning. De Turken stroomen in menigte naar het serail, om hunnen pacha geluk te wenschen. Ook vele Europeanen, doch slechts dezulken, die uit eigenbelang hun hof bij hem maken, waren gisteren bij hem. Een koffijhuishouder, die in handelsbetrekkingen met den pacha staat, heeft zijn huis prachtig verlicht, en de pacha is er vrolijk voorbijgereden. Ook heeft hij den ganschen avond aan alle Atabidren en Turken kosteloos te drinken gegeven. Men zag derhalve, ondanks den koran, zeer vele beschonkene soldaten; een zeldzaam verschijnsel in dit land. Onder het volk daarentegen bespeurde men geene de minste deelneming aan deze gebeurtenis niet anders voorstellen dan eene langere duurzaamheid van hunne rampzalige slavernij.

De koerier, die de tijding van de inneming van Acre overbragt, is binnen vier etmalen te Alexandria aangekomen. Er zijn langs den ganschen weg, op den afstand van 5 of 6 uren, dromedarisposten opgericht.

— Uit Mentz wordt, den 17den dezer, het volgende geschreven: Voor eenige dagen verspreidde zich alhier het gerucht, dat van de 16 Nassausche leden der staten-vergadering, die geen zitting hebben willen nemen, zeven tot gevangenisstraf waren veroordeeld. Dit gerucht is intusschen, tot algemeene blijdschap, ongegrond bevonden. Het tegen deze afgevaardigden ingestelde regterlijke onderzoek is wel afgeloopen, maar er is nog geen vonnis geveld. Daar in Nassau niet in 't openbaar regt gesproken wordt, heeft, bij misvalting, het bedoelde gerucht kunnen ontstaan.

— Uit Mannheim schrijft men, den 23sten Julij: « Het is voor de burgers dezer stad steeds duidelijker geworden, wie de aanleggers der buitensporigheden, voor eenige weken alhier voorgevallen, zijn geweest, en men heeft zich maar al te zeker overtuigd, uit welke bestanddeelen deze oproerigen (door eenige heethoofden opgehitst) waren zamengesteld. Deze zijn sedert eenige dagen weder in groepen op straat vergaderd, om door geschreeuw en gelier de rustige burgers te storen, en zoo mogelijk een oproer te veroorzaken. De burgerij is derhalve, op uitnodiging van den magistraat, bijeengekomen, om vereenigd met de gewone gewapende burgermagt, allen avond te patrouilleren tot middernacht, iederen rustverstoorder aan te wijzen of te vatten en aan de welverdiende straf over te leveren. De rust is sedert niet gestoord geworden.

— De Courant van Karlsruhe behelst eene verklaring van ingezetenen van het Badensche Bovenland tegen het misbruik der drukpers in Baden, sedert dezelve aldaar vrij is geworden.

— De algemeene Zwitsersche Courant schrijft het volgende: « Om den verkoelden ijver der landlieden weder op te wekken, is de oprigting van vrijheidsboomen in alle afgescheiden gemeenten des kantons voorged. Tegen den wil der meeste burgers, moest ook het dorp Pratteln zich aan de ceremonie onderwerpen, waarbij een jongman, door onvoorzichtigheid, op eene ijselijke wijze het leven verloor. Op vele plaatsen is er tusschen de ingezetenen gevochten. Te Allschwil had men uit een naburig Fransch dorp vier steenen kanonnen geleend; zij werden, om de ingezetenen te verschrikken, zoo sterk geladen, dat

een derzelven sprong, waardoor de kanonier *Guriler* zwaar gekwetst, en een huis beschadigd werd.

— Brieven uit Weenen melden, dat de hertog van *Reichstadt* wel eenigzins beter is, maar dat men nog geene hoop op zijne volkomen herstelling heeft.

— Volgens tijdingen uit Napels, van den 9den dezer, ziet men in dat land, gelijk mede in Sicilië, eenen overvloedigen oogst te gemoet. De prijzen van het graan en de olij zijn derhalve reeds aanmerkelijk gedaald.

— Daar de Koning van Napels weigert, de schatting aan den Keizer van *Rarekko* langer te betalen, ziet men een oorlog met dat rijk te gemoet. Er wordt derhalve te Napels een eskader tegen *Marsala* afgezonden.

PETERSBURG, den 14den Julij.

Bij rescript van den 7den dezer, heeft Z. M. de Keizer hoogstdeeszelf gezant aan het hof van Groot-Brittannië, den adjudant-generaal en generaal der infanterie, prins *van Lieven*, de diamanten orde van *St. Alexander Newski* verleend. Het rescript is van den volgenden inhoud:

« De trouw en nauwgezetheid, waarmee gij bij meer dan eene gelegenheid van aanbelang onzen wil vervuld hebt, heeft u billijke aanspraak op onze welwillendheid gegeven. Gij hebt thans nieuwe regten daarop verworven door den verstandigen ijver, waarmee gij den bijzonderen last volvoerd hebt, voor welken wij u tot tolk bij het kabinet van 's Graafenhage en van Londen verkozen hebben. Deze last was van ganschen bijzonder belang, vermits hij ten doel had, om de rechtschapenheid onzer staatkunde en de bestendigheid onzer bemoeijingen tot behoud der algemeene rust voor 't aangezicht van Europa te betuigen. Gij hebt onze vreedzame bedoelingen met even veel waarheid als nadruk bekend gemaakt, en hierin volkomen ons vertrouwen geregtvaardigd en onze goedkeuring verdiend. Om u daarvan een uwer waardig bewijs te geven, verleenen wij u de diamanten orde van *St. Alexander Newski*, en het strekt ons bij deze gelegenheid tot groot genegen, u van onze keizerlijke welwillendheid te kunnen verzekeren.»

LONDEN, den 21sten Julij.

In het hoogerhuis is Woensdag avond door den markies van *Zonthar*

Engeland een verdrag geteekend hadden om den Beijerschen Prins *Otto* op den troon van Griekenland te plaatsen, en of zij daarbij borg gebleven waren voor eene leening van 60 millioen franken; waarop door lord *Grey* geantwoord is, dat, toen er kwestie was om Prins *Leopold* van Saxe-Coburg op den Griekschen troon te plaatsen, eene leening tot gezegd bedrag was voorgesteld; dat, nu de keus op Prins *Otto* van Beieren was gevallen, er werkelijk eene leening van gelijk bedrag, benooid om het nieuwe gouvernement te vestigen, geopend was, voor welke, indien het parlement daarin bewilligde, Engeland voor een derde borg zou blijven; doch hij meende dat de inkomsten van Griekenland, indien daar de orde gevestigd wierd, voldoende zouden zijn om de leening geheel en al te bestrijden; overigens begreep hij, dat Engeland uit regtvaardigheid, staatkunde en menschlievendheid gehouden was om het Grieksche volk te verheffen uit den langen toestand van lijden, waaronder het gesmacht had.

De derde lezing der hervormings-bill, voor zoo ver de vertegenwoordiging van Ierland in het parlement betreft, is in het huis der gemeenten, Woensdag avond finaal doorgegaan, en uit hetzelfde huis Donderdag avond naar dat der lords overgebracht, waar de eerste lezing er van dedelijk plaats had en de tweede op aanstaanden Maandag bepaald werd. Eene vrij onverwachte poging, door den hertog van *Gumberland* Vrijdag avond in het huis der lords, bij gelegenheid dat maar weinige leden opgekomen waren, gedaan, om gezegde tweede lezing nog voor eenigen tijd te verschuiven, is door lord *Grey*, vooral op grond van het ten einde spoeden van de tegenwoordige bijeenkomst van het parlement, bevestigd, en gelukkig nog met 15 tegen 13 stemmen verworpen.

PARYS, den 23sten Julij.

De dagbladen melden heden, dat bij het 67ste protocol der Londensche conferentie ontwerpen van traktaten zijn gevoegd, welke hierop nederkomen:

Tusschen de hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruisen en Rusland ter eener, en den Koning der Nederlanden ter andere zijde. De noodzakelijkheid erkend zijnde, om op de vereeniging van België met Holland, vervat in het Weener traktaat van 21 Mei 1815, en in de acte van 21 Julij 1814 terug te komen, is men omtrent de vol-

gende artikels overeengekomen: 1°. De vereeniging, welke tusschen Holland en België krachtens het Weener traktaat van 31 Mei 1815 bestond, wordt als ontbonden beschouwd. 2°. België zal een onafhankelijke en onzijdige staat uitmaken; de grenzen van deszelfs grondgebied en de voorwaarden van deszelfs scheiding van Holland zijn bepaald bij de artikels, aan het tegenwoordig traktaat gehecht; artikels, die dezelfde kracht en waarde zullen hebben alsof zij er geheel in opgenomen waren, en onverviuld in een traktaat tusschen Holland zullen veranderd worden. 3°. Het tegenwoordige traktaat zal bekrachtigd, en de ratificaties binnen den tijd van zes weken, of zoo mogelijk eerder, uitgewisseld worden.

Tusschen Holland en België. Hier volgt de inhoud der 24 artikels van den 15den November, met de vier volgende nadere artikels: 1°. De ontzuiming van het grondgebied, de steden, vestingen en oorden, die van heerschappij veranderen, zal veertien dagen na de uitwisseling van het tegenwoordig traktaat volvoerd zijn. Overeenkomstig het algemeene gebruik, zullen de troepen, bij de ontzuiming van het grondgebied en de vestingen, die zij bezitten, de voorwerpen, behoorende aan den staat, welke zij dienen, medenemen, uitgezonderd die, welke tot de militaire dotatie van die vestingen behooren. 2°. Beide staten zullen commissarissen benoemen, die te Aken bij elkander zullen komen, om er eene minnelijke schikking, naar de wederzijdsche gelegenheid der beide landen, te beraamen; nopens de uitvoering van art. 9 en 12 van dit traktaat, welke tot aan den afloop dezer onderhandeling opgeschort zal blijven. Alle wijzigingen of veranderingen, welke gezegde commissarissen zouden overeenkomen in art. 9 en 12 voormeld te maken, zouden bij de hoven van Oostenrijk, Frankrijk, Groot-Brittannië, Pruisen en Rusland dezelfde kracht en waarde hebben, alsof zij in de tegenwoordige transactie opgenomen waren. Nogtans wordt verstaan, dat beide partijen als voor vast aangenomen zullen beschouwen het beginsel, volgens hetwelk de bepalingen van art. 106 en 117 der algemeene acte van het Weener congres, nopens de vrije vaart op de stroomen en bevaarbare rivieren, zullen toegepast worden op de niet bevaarbare stroomen en rivieren, welke het Hollandsch en Belgisch grondgebied afscheiden of beide doorloopen; en dat provisioneel de vaart op de bevaarbare stroomen en rivieren, welke het Hollandsche en Belgische grondgebied afscheiden of beide doorloopen, zal onderhevig zijn aan de tarieven der overeenkomst, den 31sten Maart 1831, te Mentz, voor den Rijn getekend. 3°. Indien de Hollandische en Belgische commissarissen, die te Utrecht bij elkander moeten komen, zich verstaan kunnen over de middelen, om, tegen een jaarlijksche rente van f 8,400,000, waarmede België belast blijft, tot kapitaal te brengen, zouden de schikkingen, waaromtrent zij aangaande deze kapitalisatie zouden overeengekomen zijn, bij de vijf hoven dezelfde kracht en waarde hebben, alsof zij van de tegenwoordige transactie deel uitmaakten. 4°. Ingeval er twijfel over de uitvoering of den zin der 24 artikels van 15 November 1831 mogt ontstaan, zouden Holland en België zich gedragen naar de inlichtingen vervat in de memorie der conferentie van van 4 Januarij 1832.

Het nieuwe protocol is van den 13den Julij. De liberale oppositie-bladen laten er zich ongunstig over uit en zeggen, dat al dit plooijen, hetwelk aan de Noordache mogendheden moet toegeschreven worden, slechts geschiedt om de afloening der zaak te verschuiven, en, als de tijd daar is, den Frankrijk aan te vallen en de gevolgen der revolutie van 1830 te vernietigen.

BRUSSEL, den 24sten Julij.
De *Courrier* is sedert eenige dagen bijzonder oorlogzuchtig, en de ministerieel *Moniteur*, die vroeger vredelievend gestemd was, is hem thans bijgevalen; doch de officiële *Moniteur* blijft nog voor den vrede.

In een artikel, betrekkelijk de Londensche conferentie, verklaart de *Courrier* zich op nieuw tegen den heer van de *Weijer* en schrijft aan zijne lezers toe, dat de Belgische belangen te Londen niet beter zijn begrepen geworden.

's-HERTOGENBOSCH, den 26sten Julij.
De groote krijgsoefeningen, den 24sten op de heide van het legerkamp bij Rijen voor Z. K. M. den prins veldmaarschalk uitgevoerd, en welke door H. K. R. H. mevrouw de prinses van Oranje bijgewoond werden, zijn zeer luisterrijk geweest en hebben algemeen aan de verwachting voldaan; de verschillende manoeuvres werden door de onderscheidene wapenkorpsen met de meeste juistheid en snelheid uitgevoerd en gaven op nieuw het bewijs van de bekwaamheid der troepen in de krijgsdienst. De vorstelijke personen waren dan ook naar men verneemt ten hoogste voldaan. Prins *Willem* en Prins *Alexander* bevonden zich weder ieder aan het hoofd van een peloton der afdeeling grenadiers.

NYMEGEN, den 26sten Julij.
Men verneemt, dat, sedert het gerucht van het uitbreken der cholera te Rotterdam, door de Pruisische autoriteiten aan het Lobith en te Kra-

nenburg geene reizigers doorgelaten worden, wanneer dezelve niet zijn voorzien van een certificaat, dat door hen te Nijmegen eene quarantaine van vijf dagen, (de dag van hunne aankomst en vertrek niet daaronder begrepen) gehouden is.

's GRAVENHAGE, den 26sten Julij.
Eergisteren zijn uit deze residentie onderscheidene koeriers afgezonden, welke het antwoord onzer regering overbrengen op het laatstelijk door de Londensche conferentie toegezondene 67ste protocol.

— Men verkeert in het onzekere ten aanzien van het al of niet schadelijke der talk, welke de Scheveningers zich uit een Russisch schip op zee hebben toegeëigend. De sub-commissie der cholera in onze stad verzekert, dat zij niets nadeeligs bevatte; doch vele personen, welke ter plaatse zelve die talk hebben onderzocht, beweren het tegendeel. Intusschen is daarvan op onderscheidene plaatsen eene groote hoeveelheid verkocht.

Omtrent de besmettelijkheid der ziekte is men het evenmin eens. Vele geneesheeren meenen het tegendeel, en hebben hun gevoelen vooral daaruit af, dat zij niet alhier in door Scheveningers bezochte plaatsen is uitgebroken, maar in onderscheidene andere gedeelten der stad. Meereendeels houdt men het er voor, dat de danpkring der lucht haar overbrengt.

De ziekte uit Scheveningen voortgekomen, heeft niet alleen maar onze stad, maar thans ook Rotterdam aangetast.

De groote vorderingen, welke zij te Scheveningen maakt, worden grootendeels toegeschreven aan de vooringnomenheid der ingezetenen aldaar, tegen het bezigen van geneeskundige hulp, als anderzins.

Van wege het departement van oorlog is de last uitgevaardigd geete militairen naar het leger te zenden uit plaatsen, alwaar de cholera heerscht. Ten gevolge daarvan zullen de jagers, welke zich in vrij grooten getale alhier bevinden, en naar het leger bestemd waren, vooreerst hier verblijven.

Zie hier voorts den staat der ziekte:

	Zieken.	Hersteld.	Overleden.
Te Scheveningen, den 23,	14	9	10
	den 24,	25	11
	den 25,	27	3
Te 's Gravenhage, den 23,	4	4	1
	den 24,	2	1
	den 25,	1	0
Te Rotterdam, den 22,	4	1	1
	den 23,	6	0
	den 24,	8	0
	den 25,	23	0
In het geheel:			
Te Scheveningen,			
Van 25 Junij	293	81	141
Te 's Gravenhage,			
Van 13 Julij	72	18	25
Te Rotterdam,			
Van 22 Julij	41	1	23
Blijven in behandeling, te Scheveningen 102, te 's Gravenhage 29 en te Rotterdam 17 lijdens.			

In het *Journal de la Haïje* leest men:
« Wij meenen het publiek te moeten oplettend maken op de altijd zeer onnaauwkeurige tijdingen, zelfs wanneer zij niet geheel van grond ontbloeit zijn, welke eenige buitenlandsche dagbladen behagen scheppen sinds eenigen tijd over onze staatkundige belangen te verspreiden.

» De *Emancipation* van heden meldt onder anderen, dat de Koning der Nederlanden zoude gevraagd hebben dat de citadel van Antwerpen voorloopig in handen van Engelsche of Pruisische troepen zoude worden gesteld, ten einde daarna, naar zijn goetvinden, de onderhandelingen te kunnen voortzetten. Wij meenen te kunnen verzekeren, dat dit gerucht even zoo weinig geloof verdient als dat van een voorstel tot verdeling van België, hetwelk door ons bestuur aan Koning *Lodewijk Philips* zoude gedaan zijn, en waarover alle Engelsche en Fransche dagbladen sinds eenige dagen hunne lezers hebben onderhouden.

» De *Emancipation* geeft ten waarborge van de echtheid der onderscheidene berichten, de naauwkeurigheid van die welke het zamen bris-schrijver uit den Haag, naar hij zegt, zoude toestellen. Ter beaardeling nu, hoe veel geloof men aan dezelve kan hechten, en dus ook ten gevolge daarvan aan al de overigen, zullen wij een zoogenaamden brief uit 's Gravenhage herinneren, welke in de *Emancipation* van den 23sten Julij voorkomt, waarin wordt aangekondigd, dat er een raad was gehouden, de heer *Falck* daarbij tegenwoordig was geweest, en dat deze de aanneming zoude hebben aangeraden van de laatste voorstellen der conferentie. Dat bericht is echter geheel valsch. Iedereen weet hier, dat de heer *Falck*, sedert hij in 's Gravenhage is aangekomen, zich ongesteld bevindt, en alzoo geen raad heeft kunnen bijwonen.»

ARNHEM, den 27sten Julij.

De jongste Deutsche dagbladen behelzen de volgende berigten:

Frankfort 25 Julij. Hetgeen onlangs in brieven uit Berlijn gemeld is van de nota's, welke Frankrijk ten aanzien der maatregelen, welke ter handhaving der rust in Duitschland noodig zouden geoordeeld worden, afgevaardigd heeft, wordt in nadere brieven van daar op nieuw bevestigd.

De Fransche *Moniteur*, zulks tegensprekende, is, zoo schrijft men, te voorbarig te werk gegaan, en eerlang zal blijken waarvoor deze logenstraffing van den *Moniteur* te houden is. — Te Berlijn is men algemeen van gedachte, dat de Hollandsch-Belgische zaken in der minne zullen geschikt worden, waartoe de Pruisische regering ook al 't mogelijke aanwendt. De zending van lord *Durham* zal daartoe, meent men, ook bevorderlijk wezen. Zijn eigenlijke last is, zoo als men verzekert, om te *Petersburg* wegens België en handelsbetrekkingen te onderhandelen; en de openingen, welke hij omtrent Polen te doen heeft, worden slechts voor eene bijzaak gehouden.

— De groot-hertog van Saksen-Weimar heeft de jongste besluiten der Deutsche bondsvergadering, ter naleving, doen afkondigen.

Munchen 22 Julij. Naar men verneemt, zullen reeds eenige troepen uit Rijn-Beijeren naar hunne vroegere garnisoenen wederkeeren.

Wenen, 17 Julij. Men verwacht elk oogenblik het bericht van het overlijden van den hertog van *Reichstadt* te zullen vernemen. De toestand van den zieke is in den afgelopen nacht zeer verergerd, en sedert eenige uren geeft hij, zegt men, bijna geene teekenen van leven meer. Merkwaaardige gebeurtenis! In hetzelfde kasteel, in dezelfde kamer, waar eens *Napoleon*, in de volheid zijner magt en grootheid, de gedenkwaardigste dekreten uitvaardigde, waar zijn huwelijk met de aarts-hertogin *Louise* besloten werd, ziet men thans zijn zoon, bij de teedere oppassing eener troostelooze moeder, hoopeloos op het krankbed liggen.

Mengelwerk. Over Portugal.

(Vervolg van No. 88).

De naaste provincie aan *Bejra* is het Portugeesch *Estramadura*, hetwelk, even als het Spaansche landschap van dien naam, waaraan het ten oosten grenst, ter wederzijde van den *Taag* gelegen is. Dit gewest behoort, in schoonheid en vruchtbaarheid, voor geene der beste provincien van *Spanje* te wijken. Het brengt eenen overvloed van wijn, olie en keurlijke boomvruchten voort, en zoude niet minder rijk in granen zijn, indien deze allernoodzakelijkste tak des landbouws hier, zoo als over het algemeen in geheel *Spanje* en *Portugal*, niet te zeer verwaarloosd wierd. *Estramadura* is de hoofdprovincie van het Portugesche rijk, en zal tusschen de 700 en 750,000 menschen bevatten, van welke ongeveer een derde voor de hoofdstad *Lissabon* kunnen gerekend worden. Deze stad, verrukkend schoon gelegen, is groot, welgebouwd en de zetel van het Portugesche rijksbestuur, zoo wel als van den voornaamsten koophandel des geheelen lands. Hare haven, zijnde eene ruime baai aan den mond van den *Taag*, wordt door de zeevaarders als eene der schoonste van de geheele wereld geroemd. Intusschen is de ingang min of meer moeilijk en niet zeer breed, zoodat men zich van ervaren loodsen dient te voorzien om deze haven binnen te komen. *Lissabon* wordt voornamelijk door twee sorten verdedigd, te weten door het fort *Bugio*, op een eiland in den mond van den *Taag*, en door *St. Juliao*, op dezelfde regteroever gelegen. Buitendien heeft don *MICHEL* in de laatste anderhalf jaar een aantal kust-batterijen doen aanleggen, welke, volgens het zeggen, in vrij goeden staat, doch slecht van verdedigers zijn voorzien. De stad breidt zich amphitheatrisch-gewijze aan den regter oever van den *Taag* uit. Het gezicht van deze uitgestrekte hoofdstad zou doen vermoeden, dat dezelve eene ontzettende bevolking moet bevatten, indien men niet, uit zekere bronnen, wist, dat zij niet wel 250,000 inwoners telt. Zij is in twee steden verdeeld: de oude, welke, aan de schrikkelijke gebeurtenis van 1755 ontsnapt, en slechts uit eene onregelmatige vereeniging van kronkelende, naauwe en morsige straten bestaat; en de nieuwe, welke uit breede, bijkans regtlijnige en met riolen vervulde straten is zamengesteld, en vóór de laatste omwenteling steeds in uitgebreidheid en pracht toenam. De meeste harer gebouwen hebben vijf of zes verdiepingen, en zijn meestal van tuinen voorzien. Men telt in de beide kwartieren 351 regte en 215 tusschenstraten, 60 pleinen, van welke naauwelijks 12 dien naam verdienen. Een uitgestrekt koninklijk paleis, twee andere paleizen, dat van *Bemposta* en der *Necessidades*, het tuinhuis der marine, het collegie der edelen, de akademie, de schouwburg *San Carlos* zijn, behalve eenige kerken, waarvan de voornaamste den naam van *Basilica da Santa Maria* draagt, en eenige kloosters zijn de meest opmerkenwaardige gebouwen van *Lissabon*; zij is de zetel van een aartsbisdom. Voorts heeft de stad een aantal nuttige inrigtingen, voor wetenschappelijke en weldadige doeleinden. Die, voor de wetenschappen bestemd, hebben inzonderheid door de staatkundige gebeurte-

nissen geleden. De omstreek van *Lissabon* telt verscheiden voorsteden en dorpen; vooral trekt er de aandacht de waterleiding van *Bemfiga*, welke de hoofdstad het grootste gedeelte van het water, dat zij verbruikt, beschikt. Zij is ruim 56,000 voet lang; de grootste harer bogen is 206 voet hoog en 100 in doorsnede; dit werkstuk kan de vergelijking met al, wat de ouden dergelijks geleverd hebben, doorstaan.

Buiten *Lissabon* ontmoet men in *Estramadura* weinig andere opmerkelijke steden. Het meest verdienen nog aanmerking, *Leiria* en *Santarem* ten noorden. De laatste plaats is vroeger het verblijf des soevereins geweest; zij is op eenen hoogen berg gelegen, en wordt door een oud kasteel tamelijk wel verdedigd. Inzonderheid mag echter nog *Setubal* of *St. Ubes*, ten zuiden, genoemd worden, eene belangrijke handelsplaats, beroemd door haren uitvoerhandel van hout, aan welchen de Nederlanders, in vreedstijd, een ruim aandeel hebben.

Alepejo (d. i. generzijds den *Taag*) is de vijfde en de uitgestrekte provincie van *Portugal*, zuidwaarts, van de vorige en, even als deze, ten oosten aan het Spaansch *Estramadura* gelegen. Zij is hier en daar zeer vruchtbaar, en bezit veel vee, zoodat zij grootendeels in de behoeften van *Lissabon* voorziet; over het geheel biedt zij echter uitgestrekte heiden en ontoegankelijke gebergten aan. Zij zal eene bevolking van 300,000 zielen hebben. Hare voornaamste rivieren zijn de *Taag*, welke bevyaring langs dit gewest door natuurlijke hinderpalen vrij moeilijk is, de *Soro*, de *Caldio*, de *Guadiana* en de *Ondemura*, die slechts vijf mijlen van zijnen uitloop bevaarbaar wordt; de *Cusichana* heeft een schoonen waterval, van omtrent 50 voet. De hoofdstad des lands is *Evora*, de tweede stad in rang na *Lissabon*, de tweede akademiestad van *Portugal*, en het derde aartsbisdom. Men telt er 12,000 inwoners. *Elvaz*, aan de Spaansche grenzen, boven *Badajoz* gelegen, is de sterkste plaats van *Portugal*, welke sterkte het voornamelijk aan twee citadellen, tusschen welke het besloten is, ontleent. Overigens is de geheele greys van de Spaansche zijde met meer of min beteekende kasteelen en holwerken bezet, als *Campo-Mayor*, *Ouguella*, *Arrouches*, *Portalegre*, *Castel-de-Vida*, *Montalvan*, *Juramenta*, enz. Nog treft men aan den linker oever van de *Guadiana* en over *Andaluzie* aan de versterkte plaatsen *Moura*, *Mouras* en *Serpa*; *Beja*, in het midden, en *Mortola* ten zuiden van den regteroever.

Eindelijk komen wij tot *Algarve* (een Moorsch woord, dat vruchtbaar land zou beteekenen), de uiterste provincie van *Portugal*, naar het zuiden, en den naam voerende van koninkrijk. Het is echter maar een klein landschap, dat door bergen van het overige *Portugal*, en door de *Guadiana* van het Spaansche *Andalusie* afgescheiden wordt. Dezelfde bevolking bedraagt ter naauwernood 100,000 zielen. De hoofdstad is *Faro*, dat ruim 4000 zielen bevat, aan zee gelegen is, en haar voornaamste bestaan in de vischvangst en den handel in oranje-appelen heeft. *Villa Nova* is mede eene zeer bezochte haven.

Wij zouden deze schets willen besluiten met eenige opgaven omtrent den handel en de staats-inkomsten van *Portugal*, doch vinden hierin bezwaar, uit hoofde van de stremming en den gedwongen toestand, waarin beide in de laatste jaren, ten gevolge der staatkundige omstandigheden, hebben verkeerd, waardoor deze opgaven van geene genoegzame waarheid en doorgaande zekerheid zouden kunnen zijn.

Liever gaan wij dan over tot meer stellige optelling der tegenwoordige Portugesche kolonien.

Portugal bezit buiten *Europa* in:

1. *Azie*. 1. *Goa*, op de westkust van *Deoan*, zijnde de hoofdstad der Portugesche bezittingen in *Oost-Indien*; deze stad ligt op een eiland, heeft eene goede haven, twee kasteelen en verscheiden kloosters. Zij drijft nog al eenigen handel.

2. *Divu*, liggende insgelijks op een eiland aan de zuidkust van *Gazerratte*.

3. *Daman*, bij den ingang van de golf van *Cambaia*.

4. *Macao*, een eiland, waarop eene stad van dien naam, liggende in de provincie *Canton* in *Sina*, alwaar een bisschoppelijke zetel is gevestigd, en welke stad een' voordeeligen handel drijft. — Verder bezitten de Portugezen nog de factorij van *Bandel*, aan de *Hooglij*, op de kust van *Bengalen*; *Delil*, zijnde de hoofdplaats der Portugezen op *Timor*, enz. Deze bezittingen liggen allen zeer verstrooid, en mogen als zeer treurige overblijfselen van der Portugezen grootheid en magt in dit gedeelte der wereld aangezien worden.

In *Afrika*. 1. De stad *San-Salvador* of *Congo*, met eene roomsche kerk, en de zeehaven *Loanda* en *Paulo*, met 18,000 inwoners.

2. De stad *San Philippe*, welke eene reede en een fort heeft; zij is nog al van aanbelang.

3. In *Oost-Afrika*, als: aan de kust van *Mozambique*, het eiland en de stad van dien naam. Deze stad heeft eene voortreffelijke haven, kasteel, en was voorheen de hoofmarkt der slaven op de zee-kust. Wijders *Mongale*, en eindelijk, op de kust van *Zanguebar*, de beroemde vestad *Melinde*, met eene zeer ruime haven en schoone gebouwen. In-

